

פט ע"ב-צ ע"א. מתחלל כסף קודש שקנו בו קורבן פסח

אדם שמבקש לקנות קורבן מקדיש את כספו, וכאשר הוא רוכש את בהמת החולין הכסף נהפך לחולין ("מתחלל") והבהמה מתקדשת תחתיו. עולא מתקשה כיצד בברייתא נפסק שאדם שהקדיש קורבן פסח, ומקבל מעות שהוקדשו לשם קורבן פסח – המעות קודש שהוחלפו בבהמת קודש מתחללים ("מה נתפס תחתיהם שיצאו הם לחולין?"), רש"י מוסיף לחדד, שבוודאי אין הכוונה למעות חולין שניתנו תמורת הפסח, כי אם כך אין חידוש בדברי הברייתא? אביי: הברייתא הינה כדעת רבי אליבא דרבי אושעיא (שהסביר את דעת רבי במשנה בתמורה, למרות שאביי סבר לפרש אחרת את רבי, ולתרוץ אחרת. כמו"כ, א"א לתרוץ בהעמדת המשנה כרבי יוסי הגלילי) שסבור שמשיר אדם לעצמו חלק בקורבן שהינו חולין, ואותו חלק מתחלף במעות קודש ומחלל. וכ"ש לשיטת אביי, שבעל המעות משייר לעצמו חלק במעותיו לחולין (במידה וידמן לו עסק לסחור בו) ונותן במתנה תמורת קורבן הפסח שניתן לו במתנה.

ברייתא

הממנה אחרים עמו על פסחו (והוסיף עוד מנויים על חלקו בקורבן פסחו) ועל חגיגתו מעות שבידו (שקיבל מהם על פסחו) חולין (מתחללן המטבעות על הפסח). והמוכר עולתו ושלמיו (שהיו מיועדים לכפרתו שלו) - לא עשה ולא כלום (והקורבנות קרבים לשם הבעלים הראשונים. ולמעשה הכסף צריך לחזור לבעליו), ומעות כל שהן (אפילו קיבל תמורה כספית יותר משווי הבהמה. אין כספים אלו מתנה) יפלו לנדבה (קנסהו חכמים שלא יקנה בשנית קורבנות כפרתו של אדם אחר, וכספו ישמש לעולות "קייץ למזבח" (קורבנות שמוקרבים כשהמזבח בטל))

משנה לתמורה ל ע"ב

נתן לה (לזונה) מוקדשין (חפצי הקדש) באתננה (כשכר על מעשיה), הרי אלו מותרין (להקרבה במזבח. כי לא חל עליהם איסור "לא תביא אתנן זונה"). עופות (תורים או בני יונה) [דחולין] - הרי אלו אסורין (להקריב במזבח). שהיה בדין (ניתן ללמוד דין הפוך בק"ו), ומה אם מוקדשים שהמום פוסל בהן (להיות מוקרבים על המזבח אם נפל בהם מום) אין (איסור) אתנן ומחיר חל עליהן, עופות שאין המום פוסל בהן (ודינם קל יותר) - אינו דין שאין אתנן ומחיר חל עליהן? ! ת"ל "לְכָל נֶדָר" לרבות את העופות (שאף הן נאסרים משום אתנן)!

ברייתא

קל וחומר למוקדשין (אם למדנו במשנה בתמורה ק"ו ממוקדשים לעופות, ניתן ללמוד הפוך), מעתה מה עופות שאין המום פוסל בהן אתנן ומחיר חל עליהן (כמוכח מהמשנה בתמורה), מוקדשין שהמום פוסל בהן (שדינם חמור יותר) - אינו דין שאתנן ומחיר חל עליהן? ! ת"ל "לְכָל נֶדָר" פרט לנדוד (מוקדשין, שכל הוקדשו, לא חל עליהן האיסור)!

מהמשנה ומהברייתא יחדיו עולה שמהכתוב "לְכָל נֶדָר" נלמד שלא חל איסור אתנן זונה על מוקדשין שנדורים כבר.

ברייתא

אלמלא הפסוק היינו למדים שחל איסור אתנן על מוקדשים, וכיצד ייתכן שאדם אוסר ממון גבוה (ואין המוקדשים ממון, וכיצד הוא יכול ליתנם לזונה בשכרה, ולאוסרם בהקרבה)? רבי אושעיא: המשנה והברייתא עוסקות בקורבן פסח (ובשכרה מינה אותה על קורבנו), והינן כשיטת רבי שסובר שקורבן פסח הינו ממון בעלים (ולכן נאסר בגינה הפסח, שהינו ממון בעלים, "ואתנן ומחיר חל עליהם - ת"ל "לְכָל נֶדָר" פרט לנדוד, וצריך פסוק ללימוד).

ברייתא

"וְאִם יִמְעַט הַבַּיִת מֵהֵית מִשֶּׁה" (שמות יבד) - החייהו משה (אם בעל הבית יתמעט, ואין בידו לעשות צורכי השה. אזי מדמי השה עצמו תחיהו) מכדי אכילה (במידה ואין לו כסף לצורך אכילת פסחו מותר לו למכור את חלקו) ולא מכדי מקח (במידה ואין לו מעות לעשות סחורת חולין). רבי אומר: אף מכדי מקח, שאם אין לו ממנה אחר עמו על פסחו ועל חגיגתו ומעות שבידו חולין שעל מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהן.

ריה"ג ב"ק יב ע"ב

"וּמַעְלָה מֵעַל בֵּה" (ויקרא ה, כא) (לרבות (מהכתוב ב"ב") קדשים קלים שהן ממון, דברי ב' יוסי הגלילי (ולכן המפקיד בהמת שלמים אצל חברו, ונשבע השומר שאינו גנב. ולבסוף נמצא שהוא הגנב - משלם לבעלים קרן וחומש. למרות שאין נשבעין על קדשי שמים קלים, לדעת רבי יוסי הגלילי נשבעין).

עולא/רבי אושעיא: האם יודעים חברינו הבבליים תשובה לשאלה: מדוע הממנה אחרים על קורבן פסחו הכסף שמקבל הינו חולין? והרי הכסף הינו קודש, והקורבן הינו קודש - כיצד הכסף מתחלל על קורבן קודש?

1. אביי: אם לא היה מסביר רבי אושעיא את המשנה בתמורה שהאתנן תופס כרבי, אני הייתי מסבירה כרבי יוסי הגלילי שסובר קדשים קלים ממון בעלים (ולכן יכול לתת פסחו וחגיגתו בשכרה).
2. א"א להסביר כרבי יוסי, כי בברייתא נאמר "המוכר עולתו ושלמיו - לא עשה ולא כלום", והרי לשיטת רבי יוסי, קדשים קלים הרי הם מממנו - ולכן חייבים להסביר שהברייתא כרבי.
3. אלמלא הסברו של רבי אושעיא, הייתי מתרץ את הקושיה של עולא שהמעות חולין מפני שכשארם מקדיש את מעותיו לקורבן פסח הינו משייר בהן חלק שהינו חולין (על דעת שאם יזדמן לו עסקה ישתמש בכסף, כדעת רבי בברייתא).
4. אלמלא הסברו של רבי אושעיא, הייתי מסביר שהמשנה בתמורה אינה כרבי, והסיבה שאין איסור אתנן בפסח מפני שבהקדשת הקורבן תפס את כל הגוף (ואין הזונה קיבלה את הפסח, אלא נימנתה עליו במתנה. ורבי דיבר במעות ולא בגוף הקורבן).
5. אבל מכיוון שכך הסביר רבי אושעיא, משמע שלדעת רבי גם אדם משייר בגוף הקורבן (ולכן יכול למכורו לאחרים כדי לעשות בו סחורה) הרי שזהו התירוץ לקושיית עולא, שתחת חלק זה נעשו המעות חולין.